

EN LEKTION I MEDMÄNSKLIGHET FÖR ÄRKEBISKOPEN

Öppet brev till Anders Wejryd, om moral och omoral, övergrepp och skamgrepp...

Hej Anders!

Vi har aldrig träffats, men eftersom du uttryckligen vill kastrera mig, så känner jag att jag kanske har viss rätt att skriva till dig och lägga mig i saken?

För dig och andra som inte riktigt är medvetna om vad saken gäller, ska jag ge en snabbresume. Det handlar om "lagen om ändrad könstillhörighet", helt enkelt den lag som reglerar könsbyten, om och hur den, som av någon anledning inte känner sig hemma i sitt födslokön, ska kunna ändra det till något som passar personen bättre. Den nu gällande lagen om ändrad könstillhörighet är från 1972, har sin grund i 60-talet och är ordentligt omodern. För 3 år sedan inbjöds ett antal remissinstanser att yttra sig om en ny statlig utredning, betänkandet om ändrad könstillhörighet, (SOU 2007:16).

Och om man läser vad som faktiskt står, är Svenska Kyrkans remissvar djupt omoraliskt, och fullkomligt vidrigt.

Bland annat, tillstyrker man en skärpning av nuvarande lag - att den som vill byta kön, för att få rätt till sitt nya kön rent juridiskt, inte bara måste vara steril som nu, utan kastrerad. Dvs få könskörtlarna - testiklarna respektive äggstockarna - avlägsnade med ett kirurgiskt ingrepp. Vare sig man vill eller inte. Vare sig man behöver eller inte.

Det finns ett ord för detta, Anders. Tvångssterilisering. Eller om man så vill, tvångskastrering. Just det - Ärkebiskopen och Svenska Kyrkan, den svenska folkkyrkan, har uttryckligen ställt sig bakom att en grupp fullt friska människor ska tvångssteriliseras. Inte 1937, utan 2007. I strid med FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna, hela kyrkans värdegrund, kristen etik, grundläggande medmännisklighet och alldeles vanligt folkvett!

Hur många av Svenska Kyrkans medlemmar visste om detta? Inte så många, anar jag.

Det blev ju så bra i höstas, när kyrkomötet valde att inte diskriminera kärleken, och gav alla rätten att gifta sig i kyrkan. Där visade sig Svenska Kyrkan från sin allra bästa sida, och följde i den tradition man ändå så länge haft av att ställa sig på de svagastes sida. Kan du då förstå hur oerhört märkligt det blir, när du förespråkar att jag och många andra skall.. inte bör utan skall.. hoppa upp på operationsbordet och låta oss kastreras?

Och varför? För att få möjligheten att genomgå ett juridiskt könsbyte. Dvs att ändra några småsaker i ett folkbokföringsregister. Att få ändra ordet man till kvinna eller tvärtom, och ändra den särskiljande siffran i personnumret. Det är vad ett juridiskt könsbyte i praktiken är. Formaliteter på ett papper, på en datorskärm, i ett register. Och för detta måste man för evigt berövas möjligheten att få barn, en av livets stora gåvor? Hur rimligt är det?

Och nej, personen får heller inte spara undan och frysa ner spermier eller ägg för att eventuellt bli förälder vid en senare tidpunkt, vilket är fullt tillåtet i många andra länder.

Varför? Varför denna paniska skräck för att just denna lilla grupp människor skulle kunna få barn precis som alla andra? Varför är den tanken så motbjudande att man ser som nödvändigt att täppa till varje litet hål i lagstiftningen? Att man är beredd att neka livsuppehållande sjukvård till den som ändå vägrar ge bort sin reproduktionsförmåga? Jag är hemskt nyfiken på vilka tankar som egentligen går i huvudet på den som anser att detta är OK? Vilken människosyn, och inte minst vilka rädslor och kunskapsluckor den personen har. Jag tror att mycket ligger just där. Det brukar göra det, rädsla och okunskap tillsammans har orsakat en väldigt stor del av världens samlade elände..

Men Anders.. Har du ens träffat en transperson innan du tar ett sådant här beslut? Har du ens satt dig det allra minsta in i frågeställningen, innan du skriver under ett dokument som.. jag måste upprepa det... ger bifall till tvångskastreringar?

Jag ska säga en sak till ditt försvar - jag råkar veta att remissvaret inte härstammar från "bruna huset" i Uppsala. Jag vet att Svenska Kyrkan inte är pappa eller mamma till det (om du ursäktar den ofrivilliga vitsen...) Exakt hur jag vet det behöver vi inte ta här, men SvK, Katolska Kyrkan, och Sveriges Kristna Råd lämnade nästan helt identiska remissvar. Och föräldraansvaret ligger hos en av de andra organisationerna. Men du är ändå inte ursäktad - du måste väl ändå läsa det du skriver under?

Som tur är, fastnade den hemska utredningen från 2007 i ett skåp nånstans på

Socialdepartementet, och kom aldrig längre. Den 30/6 i år släppte Socialstyrelsen en helt ny utredning, som kommer att gå ut på remiss mycket snart, och förhoppningsvis leda till en ny lag inom ett år. Där man har tagit en helt annan syn på saken, och bland mycket annat genast vill avskaffa de kraven vi pratat om här. Någonsting säger mig att även du kommer att få ett ex av den. Då förväntar jag mig att Svenska Kyrkan återigen ställer sig på de minsta och svagastes sida i samhället, och tar även transpersoner på allvar.

Anders - vad jag begär av dig, som människa och ärkebiskop, är detta:

-Att du tar avstånd från det olyckliga du redan skrivit, och inser att det inte finns några som helst ursäkter för att ta ifrån fullt friska människor deras förmåga att bli föräldrar. Sådär behandlar man bara inte människor..

-Att du, när det nya förslaget nu kommer på remiss, tillsätter en alldeles egen utredning, där man tittar på detta ur teologisk och etisk synpunkt, och inte bara släppt skriver under något som producerats av samfund som har en helt annan uppfattning i HBT-frågor än Svenska Kyrkan. Den utredningen bör t ex ta till sig den människosyn som avspeglades i förra höstens vigselbeslut. Och den får då hemskt gärna knyta till sig människor som faktiskt sitter på kompetens i HBT-frågor också...

Jag vill verkligen, för allas skull, inte att ett sådant här misstag upprepas en gång till. För min skull, för kyrkans skull, och för alla våra medmänniskors skull.

"Det ni har gjort mot dessa mina minsta..."

Hälsningar,

Christine Sahlström

Regnbågsmässan, Stockholm

För att alla ska få en chans att se vad som faktiskt har skrivits, följer här remissvaret i sin helhet. Mina kommentarer är kursiverade, i rött..

Dnr Ks 2007:639

Registratorn Socialdepartementet

103 33 Stockholm

Yttrande över betänkandet Ändrad könstillhörighet (SOU 2007:16)

Svenska kyrkan har beretts möjlighet att yttra sig över betänkandet *Ändrad könstillhörighet (SOU 2007:16)*. Kyrkostyrelsen vill med anledning härav framföra följande synpunkter.

Sammanfattning

- Kyrkostyrelsen avstyrker förslaget om att transsexuella personer skall ha möjlighet att spara könsceller i nedfryst skick och använda dem för att bli föräldrar genom assisterad befruktning efter den juridiska ändringen av könstillhörigheten. Kyrkan gör detta av omsorg om barnens välbefinnande.
- Kyrkostyrelsen tillstyrker förslaget om att nuvarande åldersgräns för ansökan om ändrad könstillhörighet skall kvarstå oförändrad, d.v.s. att sökande skall ha fyllt 18 år.
- Kyrkostyrelsen tillstyrker de förslag som utredningen lämnar angående intersexuellas möjlighet att få sin könstillhörighet ändrad med stöd av lag.
- Vi vill i detta yttrande även beklaga att det betänkande som lagts fram är bristfälligt i många avseenden och lämnar många viktiga frågor obesvarade. Det gäller särskilt beträffande psykosociala faktorer och utvärdering av gällande lag.

Möjligheten att bli förälder genom assisterad befruktning efter genomgått könsbyte

Principen om barnets väl är starkt förankrad i svensk lagstiftning. Sverige har varit, och är, en ivrig förespråkare för FN:s konvention om barnets rättigheter. I artikel 3 i barnkonventionen står det att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet när åtgärder som rör barn vidtas. Vi har t.o.m. en barnombudsman som har skyldigheten att omsätta konventionen i praxis, och är stolta över att vi i Sverige har skapat ett samhälle där barnens välbefinnande ofta får mycket hög prioritet.

Ja, kära nån.. "Vi måste tänka på barnen". Det är ett väldigt bra argument. Därför att det naturligtvis inte går att säga emot. Självklart vill alla tänka på barnen. Självklart vill alla barnens bästa. Finns det någon anledning varför just transsexuella inte skulle vilja barnens bästa, sina egna barns bästa?

Vi är därför synnerligen bekymrade över det sätt på vilket betänkandet i stort sett helt utelämnat konsekvenserna för barn i sitt förslag om att transsexuella ska tillåtas spara könsceller före operation för framtida assisterad befruktning. I sin motivering till varför detta ska tillåtas tar betänkandet upp att man arbetat utifrån ett "barnperspektiv" vad gäller denna fråga. Man tar upp hur ett barn som upptäcker att hennes mor i själva verket är hennes far skulle kunna reagera. Vi citerar: "Det kan säkert antas att en sådan upptäckt skulle skapa en viss undran och förvåning hos barnet, precis som hos alla barn som upptäcker något oväntat hos en förälder." Vi anser här att betänkandet inte har bemödat sig om att se problematiken utifrån ett barns perspektiv; att en förälder, som man antagit vara ens mor i själva verket är ens far, kan knappast reduceras till "något oväntat". Man har här på ett mycket allvarligt sätt bagatelliserat ett faktum som skulle kunna bli till ett livslångt trauma för barnet. Vi anser därför att ett absolut krav för godkännande av könsbyte är att inga könsceller sparas sedan tidigare eller sparas före operationen.

"Ett barn kan plötsligt upptäcka att hennes mor i själva verket är hennes far"...

? Men snälla nån, villken privatteaterfars har ni tittat på? Det fungerar faktiskt inte så! Om ni verkligen tror att det ser ut så, har vi mycket större problem än jag kunnat ana!

Dessutom finns det hundratals olika saker som sker i alldeles vanliga familjer som kan traumatisera ett barn för livet. Många barn genomlever rena Norenpijäserna i sina alldeles normala, medelsvenska hem, helt utan någon inblandning av transsexualism. Jag har inte hört någon argumentera för att föräldrar med t ex en tung, långvarig missbruksproblematik eller ärftlig psykisk sjukdom inte skulle få skaffa barn? Medan det tycks fullständigt självklart att friska, välutbildade och välfungerande transpersoner inte ska få göra det....

Har ni överhuvudtaget några fakta som visar på att barn till transsexuella föräldrar skulle må sämre och ha en större risk att bli missanpassade, hamna i utanförskap eller på annat vis i tråkigheter? Eller är det bara något ni förutsätter?

Att det inte finns data säger bara att det kanske bör göras en ordentlig utredning - inte att människor ska tvingas till sterilisering "för säkerhets skull", "tills vi vet bättre"! Herregud, vilken människosyn visar detta på?

Och om man nu är orolig för barnens välfärd så finns det ju alla möjligheter att sätta in stödåtgärder med samtalsterapi, familjestöd, vad som helst. Men det rättfärdigar inte att barnen aldrig ens skulle få komma till världen. "Tänk på barnen!" Tänk på de alldeles vanliga, glada, fina, välanpassade barn till transföräldrar som aldrig skulle få födas! Tänk på de transsexuella som skulle bli alldeles utmärkta föräldrar, men inte får möjligheten - därför att det finns en liten osäkerhet om att det kanske, möjligen, gissningsvis inte vore bra...

Om man bytt kön så är det inte rimligt att man kan få använda sig av ett så tydligt uttryck för den gamla identiteten som könscellerna i en ny situation. Detta har dessutom betydelse för möjligheten att uppnå trygghet i den nya könsidentiteten. Den nya identiteten kan nämligen bli osäker om man skulle få möjlighet att bli biologisk förälder med utgångspunkt i den tidigare könstillhörigheten.

Borde inte individen själv få avgöra om han eller hon är trygg i sin identitet eller inte? En persons eventuella osäkerhet i sin könsidentitet är väl ändå inget kyrkan ska spekulera i?

Vi anser inte, tvärt emot betänkandet, att ett förbud mot att spara könsceller kan ses som diskriminerande mot de transsexuella. Att bli förälder är inte en mänsklig rättighet. Om detta torde de flesta vara överens. Att bli förälder är inte ett stadium i livet som alla har rätt att uppnå, och som man kan diskrimineras ifrån. Genom att genomgå ett könsbyte, med allt vad det innebär, prioriterar den transsexuella mannen eller kvinnan könsbytet, som innebär sterilitet, framför möjligheten att kunna bli förälder. Beslutet om könsbyte fattas efter en lång period av överväganden, då även det faktum att man på grund av sitt beslut kommer att vara steril måste vägas in i beslutet.

Nej, att bli förälder är kanske inte en mänsklig rättighet. Men att inte i onödan berövas möjligheten att bli det, det ÄR en mänsklig rättighet.

Inte bara enligt mig, men enligt t ex Thomas Hammarberg, Europarådets kommissarie för mänskliga rättigheter.

Det förutsätts att man har varit helt fri att göra ett val. Och dessutom att den valsituationen är OK? "Man måste väga in att man kommer att vara steril" - varför det? Det behöver man väl inte alls vara, om man tänker bortom status quo? Varför förutsätts det ens att ett könsbyte ska behöva innebära permanent sterilitet? Då har man ju redan från början bortsett från alla andra möjligheter som faktiskt finns.

"Du hade ett fritt val - kön eller barn". Nej, det är faktiskt inte ett fritt val. Inte om man som många transsexuella mår så fruktansvärt dåligt att livet som det är knappt är möjligt att leva. Det är inte en valsituation mellan kön eller barn, utan mellan kön eller liv! Jag har under årens lopp tvingats hjälpa väldigt många som varit på gränsen till självmord - och ett antal har också tagit steget över till andra sidan. Jag har förlorat ett antal. VI ALLA har förlorat ett antal.

Och att i det läget tvinga någon till sterilitet, helt i onödan, och att därefter

kasta "det fria valet" i ansiktet på den förtvivlade transsexuelle, är enbart grymt och elakt. Det är ett fullkomligt vidrigt dilemma att ställa en människa inför.

Frågan är om staten alls har rätt att kräva något sådant av sina medborgare, bara för att bevara en "samhällsordning" som redan är frånsprungen av verkligheten. Det handlar inte så mycket om juridik som om moral. Om en omoralisk lagstiftning, som man intressant nog försöker försvara med morali(sti)ska argument..

Om vi tänker på alla andra patientgrupper som tvångssteriliserats under årens lopp, med eller utan deras medgivande.. Och att många av de som steriliserades inom psykvården själva skrev på ett godkännande, men under stark press och helt utlämnade till läkarna, en situation som faktiskt är väldigt lik den vi pratar om här... Så har många av de grupperna senare fått upprättelse, ursäkter och skadestånd. Därför att man drev processer, fick publicitet i media, och omvärlden fick upp ögonen för att övergrepp hade skett. Övergreppen var helt lagliga och ansågs av samhället helt OK vid tiden, och många av patienterna hade på ett eller annat sätt lämnat sitt godkännande (under tvång) - men det var en ny tid nu, attityderna hade förändrats, och man insåg att detta var omoraliskt.

Om övergreppet skedde före 1975 - när vi officiellt bestämde att tvångssteriliseringar inte längre finns i Sverige - så kan du få skadestånd och en officiell ursäkt. Om det skett efter 1975 finns inte den möjligheten, eftersom vi ju hade bestämt att vi inte steriliserar folk längre. Jo - det gör vi.

Och nu måste frågan upp på bordet. Offentligt. Får man göra så här med människor?

Människor förresten - hur ser samhället (och i förlängningen Svenska Kyrkan) på den här kategorin egentligen? Kan man tillåta sig att göra detta, därför att man någonstans har en bakomliggande syn på t ex transsexuella som inte fullvärdiga människor och medborgare? Och om man inte ens har rätten till sin egen kropp, den mest grundläggande av de mänskliga rättigheterna - har man då några alls av de andra?

Åldersgräns för ansökan om ändrad könstillhörighet

Kyrkostyrelsen tillstyrker förslaget i betänkandet om att nuvarande åldersgräns för ansökan om ändrad könstillhörighet skall kvarstå oförändrad, d.v.s. att sökande skall ha fyllt 18 år. En könsidentitet är inte alltid definitiv. Om detta vittnar bland annat queer-teoretisk forskning samt även det förhållandet att ett inte obetydligt antal personer ansöker om återgång till det tidigare könet. Det är därför viktigt att man undviker att påbörja en utredning i ett skede när personligheten befinner sig i stark utveckling.

Men påbörja en utredning kan man väl alltid göra? En utredning som försöker fastställa om det handlar om verklig transsexualism, eller kanske något annat? Ju förr den transsexuelle kan få rätt sorts hjälp, speciellt i tonåren när frågor om kön, könsroller, könsidentiteter, och kroppens utveckling ställs på sin spets, ju mer lidande kan man bespara en ung människa. Och sannolikt bespara världen och samhället en massa pengar i framtiden...

Synpunkter på själva betänkandet

De personer som ansöker om att byta kön är en utsatt och sårbar grupp i vårt samhälle. De har brottats med frågor kring den egna identiteten och i många fall mötts av bristande förståelse från sin omgivning. Deras behov och situation måste därför mötas på ett sätt som präglas av förståelse och omtanke.

Det är därför desto viktigare att de utredningar som görs är allsidiga och fullständiga. Vi menar att den nu gjorda utredningen inte är det. Viktiga perspektiv och viktig kunskap har utelämnats. Betänkandet redovisar inga erfarenheter från transsexuella som blivit nekade könsbyte. Visserligen är det antal som varje år får avslag på sin ansökan till Rättsliga rådet mycket litet, men sedan könstillhörighetslagen trädde i kraft 1972, torde ändå det totala antalet avslag vara så pass stort, att man hade kunnat belysa konsekvenserna av avslag hos den som upplever sig tillhöra det andra könet. Betänkandet redovisar material från en avhandling från 1999 (Mikael Landén), där samtliga ansökningar om könsbyte 1972-1992 undersöks. Av dessa fall var det så många som fyra procent av dem som genomgick könsbyte (8 av 233 fall), som senare ansökte om återgång till det ursprungliga könet. Denna höga siffra är djupt tragisk och torde peka på att de utredningar som föregår ett könsbyte inte alltid görs tillräckligt grundligt. I betänkandet dras dock inga slutsatser om huruvida utredningar om könsbyte därför bör förbättras. Ej heller ifrågasätts det, om alla de som i dag får tillstånd till könsbyte verkligen bör genomgå könsbytet.

Anders - är glaset halvtomt eller halvfyllt? Jag är den första att hålla med om att varje s k "ångerfall" är sorgligt. Alla strävar efter att minimera dem. Men är 4% en hög siffra? Är 8 av 233 jättemånga?

Varför kan du inte som de flesta andra vända på siffrorna? 96% är nöjda med sitt nya kön! 225 personer har framgångsrikt genomgått behandling, och i de flesta fall fått chansen till ett helt nytt liv. För mig låter det som en stor succe och inte ett misslyckande. Varför är det så omöjligt för dig att se den lycka, de nya liv som den svenska vården givit människor? Varför måste du stirra blint på just de 4 procenten?

I ett betänkande som föreslår att transsexuella ska ha rätt att spara könsceller för att efter operationen kunna bli förälder med hjälp av assisterad befruktning, torde det vara av yttersta vikt att presentera erfarenheter från familjer och barn till transsexuella. Dessa saknas helt, vilket gör att betänkandets förslag att tillåta att transsexuella blir föräldrar efter könsbytet inte diskuteras utifrån alla de synvinklar som är nödvändiga.

Förslaget framstår därför som förhastat och ogenomtänkt. Internationella erfarenheter av transsexuella som föräldrar saknas helt. Det görs inga referenser till huruvida nedfrysning av könsceller före könsbyte för framtida befruktning tillåts i andra länder och vilka erfarenheter som i så fall gjorts. Ej heller nämner betänkandet om andra länder valt att uttryckligen förbjuda att transsexuella sparar könsceller, och varför man i så fall valt ett förbud.

Även barn som fötts innan en förälders könstillhörighet ändras bör i detta sammanhang uppmärksammas. Trots att det saknas vetenskapliga studier om vad som händer när den ene föräldern plötsligt har ett annat kön, så finns det rimliga skäl att anta att behovet av särskilda insatser är stort. Utöver detta tvingas åldrade far- och morföräldrar plötsligt anpassa sig till nya förvirrande och oklara roller. Det är anmärkningsvärt att betänkandet så ensidigt fixerar sig enbart vid den transsexuella personen och inte alls på konsekvenserna för omgivningen.

URSÄKTA? Förstår jag det här rätt nu - den transsexuelle ska kanske inte få tillgång till livsuppehållande vård - därför att det skulle kunna bli jobbigt för MORMOR???

*"Betänkandet så ensidigt fixerar sig enbart vid den transsexuella personen"...
Ja - är det så konstigt? Detta är till stor del en fråga för sjukvården, och ska inte alla instanser i vården ha ett patientfokus? Ska inte just patientens hälsa och välbefinnande stå i absolut centrum?"*

Genom hela det här dokumentet känner jag en obehaglig underliggande attityd, en ton.. att den transsexuelle ses som en sorts parasit, egoistisk och

självcentrerad, som inte bryr sig om något eller någon annan, bara man får vad man själv vill.

Det är inte sant! Tvärtom finns väldigt många transsexuella som väntar mer än halva sina liv med att göra vad de hela tiden vetat att de måste göra. De har lidit svårt, och förlorat möjligheten att leva flera decennier av sitt korta jordeliv i rätt kön, i rätt kropp. De har offrat dessa år just av omsorg om make/maka, barn, föräldrar, alla som på något sätt skulle påverkas av deras beslut. De väntar till barnen är vuxna och utflugna, till föräldrarna är döda. Det är ett offer som inte går att föreställa sig för någon som inte är direkt berörd.

Jag måste återigen understryka att vi pratar om livsuppehållande sjukvård. Det är ofta precis så illa det är. Vissa av de jag nämnde ovan tvingas vänta för länge, och orkar inte längre. Livet är inte längre möjligt. De vill verkligen inte, men tvingas ändå avsluta det för egen hand. Obehandlad transsexualism kan mycket väl liknas vid ett svårt dolt handikapp, och dödligheten (självordsfrekvensen) är jämförelsevis skyhögt.

Men man har helt rätt i att betänkandet är dåligt och slarvigt - det saknas väldigt mycket information som borde finnas med. Men den information som efterlyses finns det gott om därute - bara inte i det här betänkandet.

Även om varje ansökan förutsätts vara väl grundad, så bör kostnader för utredning, operationer och livslång hormonell behandling redovisas och därefter ställas i relation till risker och prioriteringsfrågor. Resurserna inom sjukvården är på allt för många områden knappa, och i takt med att vi utvecklar nya behandlingar för många allvarliga sjukdomar tvingas vi prioritera allt hårdare. I samtliga övriga fall inom offentlig vård görs analyser av risk-nytta innan nya metoder tas i bruk. Så tycks inte fallet ha varit när det gäller ändrad könstillhörighet. Enligt vår mening är en sådan analys oundgänglig innan en ny lag stiftas.

Hoppsan, Anders - nu är vi ute på riktigt tunn is. När en remissinstans inbjuds att yttra sig, förväntas man göra det utifrån sin egen speciella kompetens- och erfarenhetsbas. Bankföreningen t ex talar i sitt yttrande helt kort om vikten av att kunna korrekt identifiera personen efter ett byte, med ID-kort osv. Inget annat. Därför att det är deras intresse- och kompetensområde.

När blev du vårdplanerare för landstingen? Sedan när bör kyrkan yttra sig om de prioriteringar som ska göras på sjukhusen? Svenska Kyrkan ska tala om det man kan - i första hand teologi, i andra hand kristen etik och moral. Därutöver

kan man kanske tycka det ena eller andra, men det har ingen plats i ett officiellt uttalande av det här slaget.

Det måste även påpekas, att en konsekvensanalys för personer som genomgått könsbyte jämfört med ett kontrollmaterial av personer som ej fått tillhörigheten ändrad, bör göras innan man går vidare med lagförslaget. Sådana evidensbaserade hårddata måste redovisas i varje annat fall av medicinsk vård, och det är svårt att inse varför så omfattande ingrepp som ändrad könstillhörighet skulle vara undantagna. Det är anmärkningsvärt att denna verksamhet varit legal och fått pågå sedan 1972 utan att detta gjorts.

Uppföljande studier på transsexuella som genomgått könsbyte redovisas endast mycket marginellt i betänkandet. Det är viktigt att få en tydligare bild av hur livskvalitén har påverkats och hur den sociala anpassningen har fungerat. Omständigheterna efter ångrade fall bör särskilt uppmärksammas och en jämförelse bör även göras med den grupp som ansökt om könsbyte men som inte fått sin ansökan beviljad. Sådana förhållanden bör belysas innan en ny lag stiftas på området, och man bör därför, enligt vår mening, invänta resultatet av de uppföljningsprojekt av transsexuella som pågår vid Karolinska universitetssjukhuset, och som avslutats vid mottagningarna för transsexuella i Umeå och Lund men som ännu inte publicerats, (betänkandet sidan 59) och ta intryck av de erfarenheter som då framkommer.

Slutligen saknar betänkandet helt redovisningar av hur intersexuella och deras familjer upplever sin situation. På det hela taget är det svårt att förstå varför de två grupperna transsexuella och intersexuella behandlats i samma betänkande, då omständigheterna är ytterst olika för de två grupperna.

Detta yttrande har utformats i samarbete med Stockholms katolska stift och Sveriges kristna råd, vilka avger i stort sett likalydande yttranden.

Jotack, jag vet det. Och det hade varit oerhört mycket bättre om SvK hade skrivit ett eget, utifrån sin egen värdegrund. Men som sagt, det kommer en chans till nu. Gör om, gör rätt....

Uppsala den 11 oktober 2007

På Kyrkostyrelsens vägnar

Anders Wejryd Ärkebiskop, ordförande
Anders Lindberg Planeringschef